

УДК 338.43.02(4-6ЄС:477)

РАДЧЕНКО Людмила,

кандидат історичних наук, доцент кафедри міжнародних відносин і суспільних наук, Національний університет біоресурсів і природокористування України (м. Київ, Україна)

radchenko-history@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5459-8448>

ЩЕБЕТЮК Наталія,

доктор історичних наук, старший науковий співробітник, завідувач сектору наукознавства Інституту історії аграрної науки, освіти і техніки Національної наукової сільськогосподарської бібліотеки НААН (м. Київ, Україна)

Shchebetyuk@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3332-1981>

РОЗВИТОК АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ ЄС: ПЕРСПЕКТИВИ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

У статті розглядаються трансформаційні процеси аграрної політики Європейського Союзу, що відбуваються в умовах реалізації стратегічних ініціатив, зокрема Європейського зеленого курсу (Green Deal), цифрової трансформації та переходу до сталого розвитку. Ці зміни мають глибокий вплив на структуру аграрного виробництва, систему підтримки фермерських господарств, екологічні стандарти та регуляторні механізми, що визначають нову модель функціонування агросектору в країнах ЄС. На основі застосування системного підходу, аналізу і синтезу, порівняльного і прогностичного методів обґрунтовано низку можливостей, які відкриваються для України в контексті євроінтеграції. Зокрема, досліджено перспективи гармонізації національного законодавства з нормами ЄС, адаптації українських виробників до європейських

стандартів якості та безпечності харчових продуктів, а також інтеграції до спільного ринку. Впровадження міжнародних стандартів (НАССР, GLOBALG.A.P., ISO) розглядається як ключовий інструмент модернізації виробничих процесів, підвищення конкурентоспроможності та розширення експортного потенціалу.

У статті окреслено роль міжнародних програм технічної допомоги, таких як EU4Business, Horizon Europe, ЄБРР та USAID, у підтримці українського агросектору. Ці ініціативи сприяють залученню інвестицій, розвитку інновацій, цифровізації та екологізації агровиробництва. Водночас наголошено на важливості розвитку малих фермерських господарств і сільських територій, що відповідає європейським підходам до сталого сільського розвитку та соціальної згуртованості.

Окремий акцент зроблено на реформуванні інституційної структури аграрного управління в Україні. Розглянуто розвиток Державного аграрного реєстру, впровадження цифрових інструментів моніторингу та контролю, що забезпечують прозорість, ефективність і відповідність європейським вимогам. Також проаналізовано процес гармонізації системи контролю за харчовою безпекою з нормами Codex Alimentarius, що підвищує довіру до української продукції з боку міжнародних партнерів. У контексті реалізації політики Green Deal Україна поступово впроваджує екологічні практики: скорочення використання агрохімікатів, зменшення викидів парникових газів, розвиток альтернативної енергетики та екосхем. Ці заходи не лише відповідають європейським трендам, а і створюють передумови для отримання фінансової підтримки з боку ЄС.

Загалом, у статті обґрунтовується теза про те, що євроінтеграція аграрного сектору України є не лише зовнішньополітичним вектором, а і внутрішнім імпульсом до глибокої трансформації галузі. Вона сприяє формуванню нової управлінської культури, заснованої на принципах прозорості, підзвітності, цифровізації та сталості. Такий підхід забезпечує довгострокову конкурентоспроможність українського агросектору, його інтеграцію до глобальних ланцюгів доданої вартості та зміцнення позицій України на міжнародному ринку.

Ключові слова: Європейський Союз, Спільна аграрна політика САП, аграрна політика, сільське господарство, Україна, євроінтеграція, співпраця Україна-ЄС, сталий розвиток.

DEVELOPMENT OF EU AGRICULTURAL POLICY: PROSPECTS OF UKRAINE IN THE CONTEXT OF EUROPEAN INTEGRATION

The article examines the transformation processes of the European Union's agricultural policy, which are taking place in the context of the implementation of strategic initiatives, in particular the European Green Deal, digital transformation and

the transition to sustainable development. These changes have a profound impact on the structure of agricultural production, the farm support system, environmental standards and regulatory mechanisms that determine the new model of functioning of the agricultural sector in the EU countries. Based on the application of a systemic approach, analysis and synthesis, comparative and prognostic methods, a number of opportunities that open up for Ukraine in the context of European integration are substantiated. In particular, the prospects for harmonizing national legislation with EU norms, adapting Ukrainian producers to European standards of quality and food safety, as well as integration into the common market are explored. The implementation of international standards (HACCP, GLOBALG.A.P., ISO) is considered a key tool for modernizing production processes, increasing competitiveness and expanding export potential.

The article outlines the role of international technical assistance programs, such as EU4Business, Horizon Europe, EBRD, and USAID, in supporting the Ukrainian agricultural sector. These initiatives contribute to attracting investment, developing innovations, digitalizing, and greening agricultural production. At the same time, the importance of developing small farms and rural areas is emphasized, which is consistent with European approaches to sustainable rural development and social cohesion.

Particular emphasis is placed on reforming the institutional structure of agricultural management in Ukraine. The development of the State Agrarian Register, the introduction of digital monitoring and control tools that ensure transparency, efficiency, and compliance with European requirements are considered. The process of harmonizing the food safety control system with Codex Alimentarius standards is also analyzed, which increases trust in Ukrainian products from international partners. In the context of implementing the Green Deal policy, Ukraine is gradually introducing environmental practices: reducing the use of agrochemicals, reducing greenhouse gas emissions, developing alternative energy and eco-schemes. These measures not only correspond to European trends, but also create the prerequisites for receiving financial support from the EU.

In general, the article substantiates the thesis that the European integration of the agricultural sector of Ukraine is not only a foreign policy vector, but also an internal impetus for a deep transformation of the industry. It contributes to the formation of a new management culture based on the principles of transparency, accountability, digitalization and sustainability. This approach ensures the long-term competitiveness of the Ukrainian agricultural sector, its integration into global value chains and the strengthening of Ukraine's positions in the international market.

Keywords: *European Union, Common Agricultural Policy CAP, agricultural policy, agriculture, Ukraine, European integration, Ukraine-EU cooperation, sustainable development.*

Постановка проблеми. У сучасних умовах глобальних викликів, зумовлених зміною клімату, геополітичними потрясіннями і трансформацією економічних моделей, аграрна політика Європейського Союзу зазнає суттєвих змін. Впровадження Європейського зеленого курсу (Green Deal), перехід до сталого землекористування, цифровізація агросектору та посилення екологічних вимог формують нову парадигму аграрного розвитку, орієнтовану на довгострокову стійкість, інноваційність та соціальну відповідальність. Ці процеси мають безпосередній вплив на країни, що прагнуть інтегруватися до європейського простору, зокрема на Україну.

Український аграрний сектор, попри виклики війни та економічної нестабільності, демонструє високий потенціал для інтеграції до європейських ринків. Проте така інтеграція вимагає глибокої адаптації до норм і стандартів ЄС, модернізації виробничих потужностей, реформування регуляторного середовища та зміцнення інституційної спроможності. Водночас, аграрна політика України потребує переосмислення в контексті нових європейських підходів, що передбачають екологізацію, підтримку малих фермерських господарств, розвиток сільських територій та цифрову трансформацію управлінських процесів.

Проблема полягає в тому, що попри наявність стратегічного курсу на євроінтеграцію, Україна стикається з низкою бар'єрів: фрагментарністю законодавчих змін, недостатнім рівнем впровадження міжнародних стандартів, обмеженим доступом до фінансування та слабкою координацією між державними інституціями. Крім того, існує потреба у формуванні нової управлінської культури, заснованої на принципах прозорості, підзвітності та нульової толерантності до корупції.

У цьому контексті актуальним є дослідження трансформацій аграрної політики ЄС як джерела практичних рішень і стратегічних орієнтирів для

України. Вивчення європейського досвіду дозволяє ідентифікувати ефективні механізми підтримки агросектору, моделі сталого розвитку, інструменти цифровізації та екологічного моніторингу, які можуть бути адаптовані до українських реалій. Таким чином, постає необхідність комплексного аналізу можливостей, які відкриває євроінтеграція для аграрної галузі України, з метою формування конкурентоспроможної, стійкої та інноваційної моделі аграрного розвитку.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. У контексті трансформації аграрної політики Європейського Союзу значна кількість наукових праць присвячена аналізу стратегічних змін, що відбуваються в межах Європейського зеленого курсу (Green Deal), спільної аграрної політики (CAP) та цифрової модернізації агросектору. Європейські дослідники, зокрема М. Шмітт, А. Капріолі та І. Гольдберг акцентують увагу на переході від моделі інтенсивного виробництва до екологічно збалансованого землекористування, підтримки малих фермерських господарств та розвитку сільських територій [4; 12; 11]. У публікаціях Інституту економіки та прогнозування НАН України (2022–2025), а також Національного наукового центру «Інститут аграрної економіки» висвітлюються питання інституційної спроможності агросектору, ефективності державної підтримки, впровадження стандартів HACCP, GLOBALG.A.P., ISO та перспективи експортної орієнтації української продукції [1; 3; 8].

Окрему увагу вітчизняні дослідники приділяють аналізу міжнародних програм – EU4Business, Horizon Europe, ЄБПП, USAID – які сприяють залученню інвестицій, розвитку інновацій, екологізації та цифровізації агросектору. У працях підкреслюється важливість гармонізації системи контролю за харчовою безпекою з нормами Codex Alimentarius, що є передумовою для розширення доступу до європейських ринків. Таким чином, сучасна українська

наукова думка активно інтегрується в європейський дискурс аграрної політики, пропонуючи аналітичну базу для формування ефективної моделі розвитку агросектору України.

Мета статті: дослідження трансформацій аграрної політики Європейського Союзу в умовах реалізації стратегічних ініціатив, таких як Європейський зелений курс (Green Deal), цифровізація та сталий розвиток, а також визначення можливостей для України в контексті її євроінтеграційного курсу. У межах дослідження передбачається аналіз ключових напрямів реформування агросектору ЄС, оцінка їх впливу на формування нових стандартів ведення сільського господарства, а також обґрунтування шляхів адаптації української аграрної політики до європейських вимог. Стаття має на меті окреслити перспективи інтеграції України до спільного аграрного простору ЄС, виявити потенціал для залучення інвестицій, модернізації виробництва, розвитку сільських територій та підвищення конкурентоспроможності українського агросектору на міжнародному рівні.

Виклад основного матеріалу. Європейський Союз усвідомлює необхідність адаптації сільського господарства до нових економічних, екологічних і соціально-демографічних реалій. Глобальне потепління, виснаження ресурсів і демографічний спад у сільській місцевості – зокрема старіння фермерів і відтік молоді – загрожують стійкості агровиробництва. Це призводить до скорочення трудових ресурсів, втрати традиційних знань і погіршення якості життя в селах [13, с. 12–19]. У відповідь ЄС впроваджує програми підтримки молодих фермерів, модернізації інфраструктури та розвитку «Розумних сіл». Ці ініціативи спрямовані на створення комфортного середовища, доступ до цифрових послуг і стимулювання соціального підприємництва. Для України врахування демографічного чинника є критично

важливим для подолання регіональних дисбалансів і залучення молоді до агросектору.

На тлі зростання вартості ресурсів і політичної нестабільності ЄС прагне зміцнити автономність аграрних ланцюгів постачання. Пріоритет надається точному землеробству, біологічному захисту рослин і технологіям збереження ґрунтів. Цифрова трансформація агросектору – ключовий елемент сталого розвитку. Впровадження блокчейн-технологій забезпечує прозорість виробничих процесів, а автоматизовані системи на базі ШІ, GPS і сенсорів оптимізують обробку полів та зменшують екологічне навантаження. Системи smart-farming інтегрують агродрони, IoT, хмарні сервіси та супутникову аналітику, дозволяючи фермерам приймати точні управлінські рішення. Цифровізація підтримується програмами Horizon Europe, Digital Europe та іншими фондами, що сприяють технічному переоснащенню і розвитку інфраструктури.

Соціальна сталість аграрної політики включає гендерну рівність, підтримку молоді та інтеграцію вимушених мігрантів. Розширення прав жінок у сільському господарстві сприяє економічному розвитку та інклюзивності. Молоді фахівці потребують доступу до капіталу, освіти й наставництва, що стимулює їх залишатися в селах. Водночас інтеграція мігрантів дозволяє відновити людський потенціал у постраждалих громадах.

У структурі Спільної аграрної політики зростає роль екологічних інструментів: екосхем, добровільних зобов'язань, підтримки малих господарств і страхування кліматичних ризиків. Зменшується частка традиційних прямих виплат на користь інтегрованих моделей, що охоплюють екологічні, соціальні й економічні аспекти [7, с. 22–29].

САП перетворюється на багатовимірну платформу розвитку сільських територій. Для України це відкриває перспективи модернізації агросектору та

інтеграції в європейський простір сталого розвитку. Особливу роль відіграє Європейський сільський пакт, який сприятиме формуванню політик на місцях. Зберігається тенденція до укрупнення господарств, але водночас підтримується сімейне фермерство як основа аграрної ідентичності регіонів.

З огляду на досвід країн ЄС, які пройшли шлях трансформації аграрної сфери, для України актуальним є запозичення кращих практик у підтримці фермерів, розвитку сільських територій, екологізації виробництва та цифровізації агропромислового комплексу. Імплементация європейських підходів відкриває нові можливості: запровадження прямих виплат, екосхем, цифрових рішень та інституційної модернізації [4, с. 32–40]. Європейський досвід допомагає сформулювати стратегічне бачення аграрної політики, яка поєднує регулювання виробництва з екологічною безпекою, територіальним розвитком і адаптацією до кліматичних змін. Україна має змогу адаптувати перевірені рішення, що сприяють формуванню конкурентоспроможного, екологічно збалансованого та соціально відповідального сільського господарства.

Одним із ключових орієнтирів є продовольча безпека – стабільне виробництво якісної продукції, доступної для населення. Європейський підхід акцентує контроль якості, диверсифікацію, розвиток локальних ланцюгів і підтримку фермерів. Водночас важливо підвищувати експортний потенціал через сертифікацію, дотримання стандартів, географічні зазначення та ефективну логістику [12; 2, с. 12–19].

Адаптація до кліматичних змін у ЄС реалізується через сталу агрополітику, зменшення викидів, розвиток відновлюваної енергетики та підтримку природоохоронних практик. Для України це означає впровадження сучасних агротехнологій, модернізацію зрошення, захист ґрунтів і води.

Розвиток сільських територій – невіддільна складова європейського курсу. Створення інфраструктури, підтримка зайнятості, цифровізація та залучення молоді можуть стимулювати економічну активність, зменшити міграцію та зміцнити згуртованість регіонів. Важливим напрямом є вдосконалення системи фінансової підтримки. Європейська модель передбачає дворівневу систему: прямі виплати за виробничі та екологічні умови та комплексну підтримку розвитку територій. У випадку України раціональний підхід може бути проявлений в адаптації моделі з урахуванням національних особливостей, забезпечення прозорості, рівного доступу та інтеграції екологічної складової тощо [11, с. 17–25]. Особливо актуальним є впровадження екосхем – добровільних заходів, що компенсують екологічно відповідальне господарювання. Такі механізми підтримки малих і середніх фермерів сприяють диверсифікації та зайнятості.

Інституційна модернізація передбачає створення ефективних органів, які координують політику, управляють фондами та забезпечують зворотний зв'язок. Прозорість розподілу ресурсів, відкритий доступ до інформації, аудит і моніторинг – ключові елементи європейської моделі, що можуть бути адаптовані в Україні. Принципи сталого розвитку мають враховувати потреби громад, зберігати ресурси, розвивати людський капітал і підвищувати якість послуг. Інтеграція аграрної, соціальної, екологічної та культурної складової дозволить досягти балансу між економікою, природою та людьми.

Перспективним напрямом є запровадження локальних стратегій за моделлю LEADER, яка успішно працює в країнах ЄС. Вона сприяє децентралізації, конкурентоспроможності та соціальній згуртованості сільських громад. Європейський досвід в охороні довкілля демонструє необхідність інтеграції екологічних вимог до всіх складових аграрної політики. Це забезпечує сталий розвиток, охорону природи та продовольчу безпеку.

Цифровий моніторинг земель, посівів і врожайності, супутникові дані, дрони та програмне забезпечення дозволяють аграріям оперативно реагувати на виклики. Інноваційні агротехнології створюють екологічно безпечне та економічно ефективне виробництво. У контексті євроінтеграції цифровізація агросфери є стратегічним інструментом наближення до стандартів ЄС, розширення доступу до ринків, залучення інвестицій та зміцнення позицій України як високотехнологічної аграрної держави.

Імплементація європейського досвіду – важливий крок до інтеграції в спільний ринок ЄС та досягнення цілей сталого розвитку. Це сприяє гармонізації аграрної системи, збереженню ресурсів, зміцненню екологічної складової та економічному розвитку. Зростання довіри громадськості до державної політики забезпечує ширшу підтримку реформ.

Одним із ключових напрямів євроінтеграції України є забезпечення високої якості та безпечності харчової продукції відповідно до норм ЄС. Українські виробники дедалі активніше впроваджують міжнародні стандарти НАССР, ISO, GLOBALG.A.P., що гарантує прозорість у харчовому ланцюгу, підвищує довіру споживачів та відкриває доступ до нових ринків [16]. Впровадження цих стандартів стало не лише вимогою часу, а й інструментом модернізації виробничих процесів.

Паралельно триває екологізація агровиробництва згідно з принципами Європейського зеленого курсу (Green Deal). Україна поступово адаптує такі підходи, як скорочення використання хімічних засобів, зменшення викидів CO₂, розвиток альтернативної енергетики та впровадження екосхем для фермерів [15]. Зазначені кроки відповідають трендам спільної аграрної політики ЄС після 2027 р. та створюють передумови для отримання фінансової підтримки з боку європейських структур.

Важливим аспектом євроінтеграційних процесів стало посилення уваги до малих фермерських господарств і розвитку сільських територій. Україна переймає досвід програм LEADER, що сприяє залученню громад, бізнесу та влади до вирішення локальних проблем і формування стратегій сталого розвитку. Законодавча підтримка сталого сільського розвитку передбачає комплексний підхід: соціальна згуртованість, доступ до базових послуг, розвиток інфраструктури, екологічна стабільність та формування нових економічних можливостей.

Окрему увагу приділено розвитку аграрних кооперативів та об'єднань сільгоспвиробників як елементів сталого розвитку. Їхня роль зростає в контексті формування ефективних ланцюгів доданої вартості, підвищення конкурентоспроможності та забезпечення рівного доступу до ресурсів. Завдяки поглибленій та всеохоплюючій зоні вільної торгівлі аграрний експорт України до країн ЄС суттєво зріс. ЄС став одним із головних торговельних партнерів України в агросекторі. Основними напрямками експорту залишаються зернові, олійні культури, мед, продукція тваринництва та готові харчові продукти. Доступ до європейського ринку вимагає дотримання жорстких стандартів, що стимулює модернізацію підприємств і зміну управлінських підходів.

Станом на 2024 р. обсяг капітальних інвестицій в аграрний сектор перевищив 45 млрд грн, що становить близько 12% від загального обсягу капінвестицій у національну економіку. Основними напрямками вкладень стали закупівля сучасної техніки, будівництво елеваторів, розвиток агроінфраструктури, впровадження іригаційних систем та альтернативної енергетики [8]. Іноземні інвестори особливо зацікавлені у сегментах переробки, логістики, органічного землеробства та агроінновацій.

Прогноз на 2025-2026 рр. передбачає активізацію інвестицій завдяки новим державним стимулам, запуску Ukraine Recovery Facility та приходу

інституційних інвесторів у високотехнологічні напрями агровиробництва. Міжнародні програми – EU4Business, Horizon Europe, ЄБРР – відкривають доступ до фінансування, технологій і знань, необхідних для сталого розвитку та інтеграції до європейського ринку [14].

Процес адаптації національного законодавства України до норм ЄС суттєво впливає на формування сучасного регуляторного середовища. Зокрема, реформа земельних відносин відкрила ринок землі, забезпечивши захист прав власників і рівний доступ до ресурсів для малого та середнього бізнесу. Важливим напрямом є розвиток органічного виробництва, що регламентується спеціальними нормативними актами, які стимулюють екологічно безпечні технології та відкривають нові експортні можливості.

Цифровізація агросектору – ще один важливий напрям: електронні реєстри, геопросторові платформи та моніторингові інструменти спрощують адміністративні процедури, забезпечують відкритість даних і ефективне управління. Розвивається Державний аграрний реєстр – платформа для збору та обробки даних, інтеграції з іншими системами та персоналізованих сервісів для аграріїв [10; 9, с. 61–68]. Крім того, адаптація до європейських стандартів вимагає не лише змін у нормативно-правовій базі, а й модернізації роботи профільних установ. Реформується Держпродспоживслужба, удосконалюються процедури перевірок, підвищується кваліфікація персоналу, впроваджуються цифрові інструменти для моніторингу та звітності. Україна гармонізує систему контролю за харчовою безпекою з Codex Alimentarius, удосконалює лабораторну діагностику та механізми простежуваності продукції.

Вказані зміни підвищують довіру до українського аграрного сектору як з боку внутрішніх споживачів, так і міжнародних партнерів. Загалом, євроінтеграція стимулює формування нової управлінської культури в агросфері – прозорі, цифровізованої, підзвітної та стійкої до корупції, що в свою чергу

створює передумови для довгострокового сталого розвитку аграрного сектору України.

Висновки. У процесі дослідження трансформацій аграрної політики Європейського Союзу та її потенційного впливу на аграрний сектор України в контексті євроінтеграції було виявлено, що сучасна Спільна аграрна політика ЄС зазнає суттєвих змін, спрямованих на екологізацію, цифровізацію, підтримку сталого розвитку та зміцнення продовольчої безпеки. Ці трансформації відображають глобальні виклики, зокрема кліматичні зміни, геополітичну нестабільність, зростаючі вимоги до якості продукції та необхідність адаптації до нових технологічних стандартів. Для України, яка прагне інтегруватися в європейський простір, ці зміни відкривають нові можливості, але водночас ставлять перед нею низку викликів, що потребують системного вирішення. З одного боку, адаптація до принципів САП може сприяти модернізації аграрного сектору, підвищенню його конкурентоспроможності, залученню інвестицій та доступу до фінансових інструментів ЄС. З іншого боку, існує потреба у глибокій гармонізації законодавства, розвитку інституційної спроможності, впровадженні екологічних стандартів та цифрових технологій, що відповідають європейським вимогам.

Важливо, щоб процес євроінтеграції не обмежувався формальним запозиченням норм, а передбачав створення адаптованої моделі аграрної політики, яка враховує національні особливості, потенціал та стратегічні інтереси України. Успішна інтеграція в аграрний простір ЄС можлива лише за умови активної участі держави, наукової спільноти, аграрного бізнесу та громадянського суспільства у формуванні спільного бачення розвитку сільського господарства.

Україна має унікальні ресурси – родючі ґрунти, сприятливі кліматичні умови, високий експортний потенціал – які можуть стати основою для її

конкурентної переваги в європейському аграрному просторі. Водночас необхідно враховувати, що трансформація аграрної політики ЄС є динамічним процесом, який потребує постійного моніторингу, аналізу та адаптації. У цьому контексті важливо забезпечити стратегічне планування, політичну стабільність та ефективну координацію між усіма зацікавленими сторонами. Таким чином, аграрна політика ЄС у трансформації постає не лише як зовнішній орієнтир, а як платформа для внутрішніх реформ, що здатні забезпечити сталий розвиток аграрного сектору України, його інтеграцію в європейські ринки та підвищення добробуту сільського населення. Євроінтеграція в аграрній сфері має стати не кінцевою метою, а інструментом глибокої модернізації, що дозволить Україні зайняти гідне місце серед країн Європейського Союзу.

Список використаних джерел та літератури

1. Аграрна політика України: аналітична доповідь / Інститут економіки та прогнозування НАН України. Київ, 2023. 72 с.
2. Бородін О. М. Європейський досвід аграрної політики: імплементація в Україні. *Вісник аграрної науки*. 2021. № 3. С. 12–19.
3. Гайдуцький П. І. Аграрна політика України в контексті євроінтеграції. *Економіка АПК*. 2020. № 11. С. 5–14.
4. Гольдберг І. Екологічні стандарти в аграрній політиці ЄС. Брюссель, 2021. 88 с.
5. Капріолі А. Інтеграція аграрних ринків у рамках ЄС: інституційний аналіз. Рим, 2020. 96 с.
6. Мельник Л. Г. Стратегічні напрями розвитку сільського господарства України. *Аграрна економіка*. 2021. № 2. С. 33–41.
7. Ситник І. М. Екологічні аспекти аграрної політики ЄС та їх вплив на Україну. *Екологічний вісник*. 2020. № 4. С. 22–29.
8. Стратегія розвитку сільського господарства України до 2030 року / Міністерство аграрної політики та продовольства України. Київ, 2022. 48 с.
9. Ткаченко С. В. Цифровізація аграрного сектору: виклики та перспективи для України. *Наукові праці НУБіП*. Київ, 2023. № 1. С. 61–68.
10. Трофімцева О. Євроінтеграція агросектору: що зробити, аби посилити переговорні позиції? Аналітична записка. 20 вересня 2024 р. URL: <https://ces.org.ua/wp-content/uploads/2024/09/evrointegracziya-agrosektoru.-shho-zrobiti-abi-posiliti-peregovorni-poziczii.pdf>.

11. Шевченко О. А. Реформування аграрної політики України в умовах євроінтеграції. *Державне управління: теорія та практика*. 2022. № 2. С. 17–25.
12. Шмітт М. Європейська аграрна політика: виклики сталого розвитку. Берлін, 2019. 112 с.
13. Ярошенко Н. В. Аграрна політика ЄС: уроки для України. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*. 2021. № 6. С. 30–38.
14. The CAP Reform: What's New in the 2023–2027 Period? Європейський парламент. URL: <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/cap-funding-rules-2023-2027/>.
15. The Green Deal and the CAP: Policy implications for sustainable agriculture in Europe. Продовольча та сільськогосподарська організація ООН (FAO). URL: <https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2020/629214>.
16. The Political Economy of the 2014–2020 Common Agricultural Policy: An Imperfect Storm. URL: <https://cdn.ceps.eu/wp-content/uploads/2015/08/Political>.

References

1. (2023). Ahrarna polityka Ukrayiny: analychna dopovid [Agrarian policy of Ukraine: analytical report]. Kyiv [In Ukrainian].
2. Borodin, O. M. (2021). Yevropeyskyu dosvid ahrarnoyi polityky: implementatsiya v Ukrayini [European experience of agricultural policy: implementation in Ukraine]. *Visnyk ahrarnoyi nauky – Bulletin of agricultural science*, 3, 12–19 [In Ukrainian].
3. Hayduts'kyu, P. I. (2020). Ahrarna polityka Ukrayiny v konteksti yevrointehratsiyi [Agrarian policy of Ukraine in the context of European integration]. *Ekonomika APK – Economics of the agricultural complex*, 11, 5–1 [In Ukrainian].
4. Hol'dberh, I. (2021). Ekolohichni standarty v ahrarniy politytsi YeS [Environmental standards in EU agricultural policy]. Bryussel [In Ukrainian].
5. Kaprioli, A. (2020). Intehratsiya ahrarnykh rynkiv u ramkakh YeS: instytutsiynyy analiz [Integration of agricultural markets within the EU: institutional analysis]. Rym [In Ukrainian].
6. Mel'nyk, L. H. (2021). Stratehichni napryamy rozvytku silskoho hospodarstva Ukrayiny [Strategic directions of agricultural development in Ukraine]. *Ahrarna ekonomika – Agrarian economics*, 2, 33–41 [In Ukrainian].
7. Sytnyk, I. M. (2020). Ekolohichni aspekty ahrarnoyi polityky YeS ta yikh vplyv na Ukrayinu [Environmental aspects of EU agricultural policy and their impact on Ukraine]. *Ekolohichnyy visnyk – Ecological Bulletin*, 4, 22–29 [In Ukrainian].
8. (2022). Stratehiya rozvytku silskoho hospodarstva Ukrayiny do 2030 roku [Strategy for the Development of Agriculture of Ukraine until 2030]. Kyiv [In Ukrainian].
9. Tkachenko, S. V. (2023). Tsyfrovizatsiya ahrarnoho sektoru: vyklyky ta perspektyvy dlya Ukrayiny [Digitalization of the agricultural sector: challenges and

prospects for Ukraine]. *Naukovi pratsi NUBiP – Scientific works of NULRES*, 1, 61–68 [In Ukrainian].

10. Trofimtseva, O. Yevrointehratsiya ahrosetoru: shcho zrobyty, aby posylyty perehovorni pozytsiyi? Analychna zapyska [European integration of the agricultural sector: what can be done to strengthen negotiating positions? Analytical note]. 20 veresnya 2024 r. URL: <https://ces.org.ua/wp-content/uploads/2024/09/yevrointegracziya-agrosetoru.-shho-zrobiti-abi-posiliti-peregovorni-pozicziyi.pdf> [In Ukrainian].

11. Shevchenko, O. A. (2022). Reformuvannya ahrarnoyi polityky Ukrayiny v umovakh yevrointehratsiyi [Reforming Ukraine's agrarian policy in the context of European integration]. *Derzhavne upravlinnya: teoriya ta praktyka – Public administration: theory and practice*, 2, 17–25 [In Ukrainian].

12. Shmitt, M. (2019). Yevropeyska ahrarna polityka: vyklyky staloho rozvytku [European agricultural policy: challenges of sustainable development]. Berlin [In Ukrainian].

13. Yaroshenko, N. V. (2021). Ahrarna polityka YeS: uroky dlya Ukrayiny [EU agricultural policy: lessons for Ukraine]. *Zovnishnya torhivlya: ekonomika, finansy, pravo – Foreign trade: economics, finance, law*, 6, 30–38 [In Ukrainian].

14. The CAP Reform: What's New in the 2023–2027 Period? Європейський парламент. URL: <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/cap-funding-rules-2023-2027/>.

15. The Green Deal and the CAP: Policy implications for sustainable agriculture in Europe. Продовольча та сільськогосподарська організація ООН (FAO). URL: <https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2020/629214>.

16. The Political Economy of the 2014–2020 Common Agricultural Policy: An Imperfect Storm. URL: <https://cdn.ceps.eu/wp-content/uploads/2015/08/Political>.

Стаття надійшла до редакції: 19.02.2026 р.

Стаття прийнята до друку: 26.02.2026 р.

Стаття оприлюднена: 20.03.2026 р.